T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/269
KARAR NO : 2023/418
KARAR TR : 19/06/2023

ÖZET: İletim sistemine zarar verildiğinden bahisle TEİAŞ tarafından düzenlenen"*sistem kullanım ceza ücreti*" konulu faturanın iptali istemiyleaçılan davanın, 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fikrasının (d) bendi ile bu bendin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği yönündeki Ek 3. maddesinin açık hükmü gözetilerek, İDARİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : D.E.D.A.Ş
Vekili : Av. N. Ü
Borç Nakil Sözleşmesi sonrasında
Davacı : T.E.D.A.Ş
Vekili : Av. M. S
DAVALI : TEİAŞ Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S. C, Av. Z. D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı D.E.D.A.Ş vekili, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinde elektrik dağıtım işi yapan müvekkili şirkete,"*Temmuz 2011 döneminde aylık olarak bağlı olduğu fıdere arıza intikal ederek kesicinin açması*" şeklinde tanımlanan ihlali yaptığından bahisle "*sistem kullanım ceza ücreti*" olarak Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğünün 22/08/2011 gün ve 3927 sayılı bildirim işlemi ile verilen2.667.772,71 TL tutarındaki 29/07/2011 gün ve 579052 sıra nolu ceza ücreti faturasının iptaliistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı idare vekili, süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. Ankara 8. İdare Mahkemesi; 28/11/2011 gün ve E.2011/1952 sayı ile, davanın, davalı idarenin idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak resen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere yönelik olduğunu belirterek, davalı vekilinin görev itirazının reddine ve Mahkemelerinin görevli olduğu karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talepte bulunmuştur. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davaya konu işlemin, davalı tarafın sözleşmeye dayalı cezai şart uygulamasından kaynaklandığı, cezai şartın faturalandırılmasından ibaret işlemin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görüm ve çözümünün gerektiği gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığından da yazılı düşünce istenilmiştir.

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğugerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca, yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda görüş vermiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi 13/05/2013 tarih ve E.2012/129, K.2013/621 sayı ile, "*..görülmekte olan davanın, taraflar arasında akdedilmiş bir anlaşma olmaksızın davacı şirkete uygulanan Sistem Kullanım*

Anlaşmasından kaynaklı cezai şartın iptaline ilişkin olduğu,cezai şartın yer aldığı Sistem Kullanım Anlaşmasının ise kamu hukuku ağırlıklı ve tek yanlı değil, tarafların serbest iradeleri ile imzalanarak vücut bulacak bir anlaşma olduğu, dolayısıyla olayda idarece kamu gücüne dayalı resen ve tek yanlı olarak tesis edilmiş bir işlemin söz konusu olmadığı hususları gözetildiğinde, uyuşmazlığın çözüm yerinin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yeri olacağı..." gerekçesiyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile, davalı Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü vekilinin görev itirazının Ankara 8. İdare Mahkemesince reddine ilişkin kararın kaldırılması gerektiğine karar vermiştir.

9. **Ankara 8. İdare Mahkemesi 10/09/2013 tarih ve E.2011/1952, K.2013/1223 sayı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Davacı D.E.D.A.Ş, 11/04/2011 tarihli ve 2011/27 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı uyarınca, Karavil Dağıtım Tüketim Malları İnşaat ve Ticaret Ltd Şti-Ceylan İnşaat ve Ticaret Anonim Şirketi Ortak Girişim grubuna satılarak özelleşmiş ve böylece özel hukuk tüzel kişisi niteliği kazandığı anlaşılmıştır.*
>
> *Bununla birlikte, iptale konu cezai işlemin dayanağı olan Sistem Kullanım Anlaşması TEİAŞ ile kullanıcı firma arasında akdedilmekte olup, bu anlaşma tarafların özgür iradeleri ile imzalanan bir anlaşma mahiyetinde olmakla birlikte, her ne kadar davacı D.E.D.A.Ş söz konusu anlaşmayı imzalamamış ise de, İletim Sistemi Sistem Kullanım ve Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildiriminin 1.5 maddesi dikkate alındığında Sistem Kullanım Anlaşması olmadan iletim sistemini kullanan kullanıcıların da ihlal ile karşılaşılması halinde ilgili cezai işleme tabi olacakları belirtilmiştir.*
>
> *Bu duruma göre, görülmekte olan davanın, taraflar arasında akdedilmiş bir anlaşma olmaksızın davacı şirkete uygulanan Sistem Kullanım Anlaşmasından kaynaklı cezai şartın iptaline ilişkin olduğu,cezai şartın yer aldığı Sistem Kullanım Anlaşmasının ise kamu hukuku ağırlıklı ve tek yanlı değil, tarafların serbest iradeleri ile imzalanarak vücut bulacak bir anlaşma olduğu, dolayısıyla olayda idarece kamu gücüne dayalı resen ve tek yanlı olarak tesis edilmiş bir işlemin söz konusu olmadığı hususları gözetildiğinde, uyuşmazlığın çözüm yerinin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yeri olacağı sonucuna varılmıştır."*

10.Bu kez davacı olarak TEDAŞ Genel Müdürlüğü vekili, esas itibariyle açılan davanın müvekkilinin borçlu olmadığı yönünde açılmış bir menfi tespit davası olduğunu, müvekkilinin dava konusu fatura yönünden taraf olmamakla birlikte borç nakil sözleşmesi ile Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş'nin yerine geçtiğini, davalı TEİAŞ Genel Müdürlüğü tarafından; 4628 sayılı Kanun kapsamında, tek taraflı olarak ve kullanıcıların hiçbir suretle değişiklik yapamadığı *"Sistem Kullanım Antlaşması"* ve *"Sistem İşletim Tarifelerini Hesaplama Yöntem Bildirimi"*hükümleri uyarınca, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak il sınırları dahilinde elektrik satış hizmeti faaliyetlerini, ceza faturası tanzim tarihinde yürüten DEDAŞ'a verilen cezanın yasal mevzuata aykırı olduğunu, Temmuz 2012 döneminde aylık olarak bağlı olduğu fidere arızanın intikal ederek kesicinin açması nedeniyle sistem kullanım anlaşmasının 10. maddesi ve dayanak olarak gösterilen anlaşma ve yöntem bildiriminde öngörülen ihlal, uyarı ve süre kurallarına uyulmadığını, uyarı yapılmadan ceza kesilmesinin mümkün bulunmadığını, ihlale konu olan fider açmaları sadece DEDAŞ'ın değil, bizzat davalı tarafın eksikliğinden kaynaklandığını, bildirilen cezaya tabi fider açma sayılarını elektronik ortamda kaydeden bir sistem kurulmamış olduğunu, açma sayılarının trafo merkezlerinde tablocuların tuttuğu vardiya defterlerindeki açma sayılarına göre belirlendiğini, bunların gerçeğe uygun olmadığını, ceza konusu fider açma sayılarının artmasında bizzat davalı tarafın kendi kusurundan kaynaklandığını belirtilerek, 29/07/2011 tarih, 579052 nolu 2.667.772,71 TL tutarındaki ceza faturası için borçlu olmadığının tespiti ve ceza faturasının iptaline karar verilmesiistemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

11. Ankara 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/05/2015 tarih ve E.2015/203, K.2015/162 sayı ile, uyuşmazlığın Asliye Ticaret Mahkemesinin görevinde olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, talep üzerine dosya anılan mahkemeye gönderilmiştir.

12.Ankara 7. Asliye Ticaret Mahkemesi 14/12/2016 tarih ve E.2015/645, K.2016/920 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne, davacının anılan ceza faturasından dolayı borçlu olmadığının tespitine karar vermiş, istinaf başvurusu üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi 18/04/2019 tarih ve E.2017/1878, K.2019/667 sayı ile istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, davalı taraf istinaf kararını temyiz etmiştir.

13. Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 31/05/2021 tarih ve E.2021/898, K.2021/2341 sayı ile, ilk derece mahkemesi ve istinaf mahkemesinin karar tarihinden sonra yürürlüğe giren 7257 sayılı Kanun ile bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerine ilişkin cezai şartlara ilişkin uyuşmazlıkların idari yargı yolunda görüleceği hükme bağlandığından, davanın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "*yargı yolunun caiz olmaması*" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle, istinaf mahkemesi kararını kaldırarak ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir.

14. **Ankara 7. Asliye Ticaret Mahkemesi 03/11/2021 tarih ve E.2021/522, K.2021/737** sayı ile, Yargıtay kararına uyarak, uyuşmazlığın idari yargının görev alanınagirdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 19/12/2022 tarih ve E.2022/5178, K.2022/5900 sayı ile, diğer itirazları

reddederek ve vekalet ücretine yönelik itirazı düzelterek kararı onamış ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...

Yeniden yapılan yargılamada Yargıtay kararına uyulmuştur.

Dava şartları HMK 114 maddede düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme uyarınca açılan davada davaya devam edilebilmesi için öncelikle mahkemeye ilişkin dava şartları bulunmalıdır. Bunlar; yargı hakkı, yargı yolu, görev, kamu düzenine ilişkin yetki halledilir. Taraflara ilişkin dava şartları: Davada iki taraf bulunması, taraf ehliyeti, dava ehliyeti, davaya vekalet ehliyeti ve geçerli vekaletname, davaya takip yetkisi olmalıdır. Dava konusuna ilişkin dava şartları: kesin hüküm bulunmaması, aynı davanın, daha önceden açılmış ve halen görülmekte olmaması (derdestlik) ve hukuki yarar (menfaat) bulunmasıdır.

HMK m. 115 hükmünde yapılan düzenleme uyarınca; mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse davayı usulden reddeder.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/b maddesi ile; "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davasının idari yargı yerinde açılacağı düzenlenmiştir."

Yargıtay bozma ilamında da belirtildiği gibi; dava konusu uyuşmazlığın İdari yargının görev alanına girdiği anlaşılmakla, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan davanın usulden reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM :

1-Uyuşmazlığınçözümünde İdari Yargı yeri görevli olduğundan davanın usulden reddine,

..."

III. İLGİLİ HUKUK

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

16. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "*İletim faaliyeti*" başlıklı 8. maddesine 25/11/2020 tarihli ve 7257 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile eklenen 2. fıkranın (d) bendinde; "*İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak,*" TEİAŞ'ın görev ve yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

17. Aynı Kanun'un ek 3. maddesinde; "*8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda görülür.*" hükmüne yer verilmiştir.

18. Belirtilen maddeler 02/12/2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ,Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 19/06/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Kanun'un 15. maddesinde öngörülen durumun aksine, davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; dosyada yeterli bilgi ve belgelerin bulunması nedeniyle Mahkememizce, idari yargı kararının kesinleşme durumunu

gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenilmesiyle yetinildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ileDanıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinde elektrik dağıtım işi yapan D.E.D.A.Ş adına,iletim sisteminin hatalı kullanımı nedeniyle verilen zarar karşılığı olarak, "*sistem kullanım ceza ücreti*" açıklaması ile Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğünce düzenlenen ceza ücreti faturasının iptali istemiyleaçılmıştır.

22. Dosyanın incelenmesinden; davalı TEİAŞ tarafından, uyuşmazlığın esasını oluşturan faturanın düzenlendiği tarihte TEDAŞ'ın bağlı ortaklığı olan Dicle Elektrik Dağıtım AŞ'nin, uymak zorunda olduğu teknik yükümlülükleri 2011 yılı içerisinde ihlal ederek, bir gün içerisinde üç ve daha fazla arızaya sebep olarak kesicilerin açılmasına yol açtığı, iletim sistemine zarar verdiği ileri sürülerek *"sistem kullanım ceza ücreti"* olarak Dicle EDAŞ adına 29/07/2011 tarihli, 579052 nolu 2.667.772,71 TL tutarlı fatura düzenlenerek ödenmesinin 22/08/2011 gün ve 3927 sayılı bildirim işlemi ile istenildiği, bunun üzerine D.E.D.A.Ş ve sonrasında Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından bakılan davaların açıldığı anlaşılmıştır.

23. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

24. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

25. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin, davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

26. Bu itibarla, yukarıda yer verilen 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendi ile bu bendin uygulamasından kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği yönündeki Ek 3. maddesinin açık hükmü karşısında; TEİAŞ tarafından, iletim sistemine zarar verildiğinden bahisle ilgili mevzuat uyarınca belirlendiği ileri sürülen "*sistem kullanım ceza ücreti*" konulu faturanın iptali istemiyle açılan işbu davada yargısal denetimin idari yargıda yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Ankara 8. İdare Mahkemesinin 10/09/2013 tarih ve E.2011/1952, K.2013/1223 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 8. İdare Mahkemesinin 10/09/2013 tarih ve E.2011/1952, K.2013/1223sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

19/06/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Eyüp	Muharrem
TOPAL	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN